

וקראת לשבת עיונג

אלון מרן הפלג האגדה והסולת פלאו

גליון מס' 794
פרשת שמייני
כ"ח ניסן התשפ"ה

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנה בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

מסירות נפש לזולת

סיפר אחד ממקורביו בהיותו בתל אביב, על המקרה שהיה לפני רבות בשנים בבנין כלל בירושלים בו נרצח יהודי, ואשתו נזקקה להיתר עגונה, והמשטרה הפקידה לצורך כך בידי מרן קלסרים עבי כרם עם מסמכים על מעשה הפשיעה ומותו של האיש, וכיון שהיה חשש שמבצעי הרצח ינסו לחטוף מידי מרן את המסמכים כדי להעלים ראיות, הציבה המשטרה אבטחה על ביתו של הרב באותו זמן עד שיעבור על כל המסמכים, והנה בשעות הבוקר שלמחרת הופתעו אנשי המשטרה לראותו יוצא מביתו עם הקלסרים תחת בית שחיו ופסק ההלכה בידו, כשבמשך כל אותו הלילה שקד על כתיבת התשובה תוך כדי שהסתייע כמובן במסמכים שהיו לפניו בנסיבות המוות, ואחד החוקרים שלא הבין איך יתכן לעבור על הכל בין לילה, חשב לתומו שאולי לא עבר מרן על כל המסמכים, והחל לבוחנו כדי לדעת האם באמת הכל היה לגד עיניו, וציטט בפניו כמה שורות מתוך אחד המסמכים באופן שגוי, ומיד עצרו מרן באומרו לא כתוב כך באותו מסמך ויהי הדבר לפלא...

מסירות נפש לקדושה וטהרה

סיפר אחד מבניו הי"ו, באחד הימים דפק הגאון רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל בביתו של מרן, בפנותו אליו שיש שכונה בקצה העיר, והמועצה הדתית רוצה לסגור את המקוה מחוסר שימוש, ומבקש ממנו שיבוא יחד עמו לשכנע את התושבים שצריך להרבות טהרה בישראל ולהפוך את המקום לשימושי ופעיל, ומיד לבש אבא את גלימתו והלכו יחדיו מבית לבית, והעידו אז האחראים על המקוה כי באותה תקופה היו תורים ארוכים במקוה הטהרה, עד שהוצרכו לבנות מקוה נוסף. וכפי שהעיד על כך מרן עצמו בספרו חזון עובדיה תעניות (עמוד תעו) בהספד על רבי בצלאל ז'ולטי זצ"ל.

בפתח הגליון

ברכה"ג אלון מאיר ואלק שלום"א

רגלי חסידיו ישמור

הגאון הקדוש בעל חידושי הרי"ם זצ"ל הסב לסעודת מצוה. אכלו את הדגים והביאו מרק. נטל את הכף והפך בה במרק, עירב ועירבל ולפיו לא נטל. מובן, שהכל המתנו עם מנתם עד שיתחיל בתחילה. המרק הרווחח היה לפושר, והצטנן, והצדיק שקוע במחשבותיו. לפתע התפרץ אדם לאולם: "אין לאכול מהבשר, התעוררה לגביי שאלה!" או אז הניח הצדיק את הכף, וכל הצלחות נאספו חיש מהר. שמע שמלחשים בהתפעלות: "רוח הקודש גלויה!" נענה ואמר: "אין כאן רוח הקודש, כל אחד יכול להגיע להרגשה זו! אם מוכן הוא למות ובלבד שלא יבוא דבר איסור לפיו - חש הוא מה מותר ומה אסור לאכול!"... פשוט כל כך... והוסיף: "יסוד זה רמוז בסיום פרשת שמייני: להבדיל בין הטמא ובין הטהור, בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל. 'לא תאכל', פירושו שאי אפשר לאוכלה, ומן השמים מונעים אכילתה!"... והגאון הקדוש רבינו יוסף חיים זצ"ל סיפר בענין זה מעשה שהיה: שני שותפים הפליגו בספינה עם סחורתם. נקלעה הספינה לסערה עזה, התורן נשבר והספינה נטרפה, שקעה במצולות. השניים חתרו במים הסוערים, ונאחזו בקורת התורן שניקרתה לפנייהם. לפתע בשארית כוחם ונסחפו עימה לחוף, שם אבדה הכרתם. כך מצאום דיגים מקומיים, עוררום והחלו להמטיר עליהם שאלות. לחרדתם, דיברו הדיגים בספרדית אותה הבינו, בהיותה דומה לשפה האיטלקית, שפת ארצם. הבינו שמצויים הם על אדמת ספרד - כאשר החוק הספרדי ענש בשריפה כל יהודי שכף רגלו תדרוך בארץ זו! ידעו, שחיבים הם להסתיר דבר יהדותם. סיפרו שהם סוחרים איטלקיים שספינתם טבעה. הדיגים הישקום מים מכליהם, הביאום עימם לכפרם, וחילקום בין שתי משפחות. האחד מצא עצמו בבית משפחה חמה ודואגת. הביאו לפניו נזיד וכד יין והציעו את המיטה. רעב היה, אבל הנזיד טריפה! התנצל שעייף הוא, ופרש לשינה ממושכת. כשקם שבו והביאו לפניו נזיד מהביל. נתקף בולמוס רעב, אך עצר בעצמו: לא יתגאל במאכל אסור! ראה הדיג, וניחש. שאל: "יהודי?" התחלחל האיש. אוי לו אם יאמר, ואסור לו להכחיש! הבחין הדיג במצוקתו, ואמר: "אל תירא, גם אנו יהודים, מן האנוסים". כשחש בפיפקוקו, פישפש במחבוא והוציא זוג תפילין! סיפר ששומרים הם שבת, ומקפידים על כשרות! מיד קם הניצול והניח את התפילין, השביע רעבונו וענה לשאלות בני הבית בענייני הלכה. ידע לשם מה נשלח לכאן, ומדוע נטרפה הספינה! כששב לכוחותיו נדבר עם מארחו שיסיעו לארצו עם חבירו, ושם ישלמו שכרו. בהפליגם, נאנח החבר: "אוי לי על השבועות בהם התגאלתי בטריפות ולא הנחתי תפילין!" גילה לו: "ואני, נחני אלוקים לבית משפחת אנוסים. שם אכלתי כשר, הנחתי תפילין ולימדתי דינים!" שתק החבר, התכנס בהרהורים. כשהגיעו לעירם עלה לרב, הודיע שמבקש הוא להבין משפט שמים, מדוע האפליה. למה הכריחוהו ממרום לאכול טריפות, ואילו חברו ניצל מכורח זה. אמר לו הרב: "הודה על האמת, האם היתה זו הפעם הראשונה שהתגאלת במאכלות אסורים? הפעם הראשונה בחייך שלא הנחת תפילין?" נבון האיש, והודה: "פעם, ביום קייץ, טיילתי מחוץ לעיר והשמש קפחה על ראשי. מסוחרר הייתי. מצאתי אכסניה נכרית וביקשתי לשתות. מזגו לי יין צונן. שכחתי איסור שתיית יין נכרי, והיין פעל פעולתו. הוגש נזיד טריפה, ואכלתי. הציעו מיטה ונרדמתי ללילה ויום בלא תפילה ותפילין!" אמר לו הרב: "אם כן, הרי משפטי ה' אמת, צדקו - יחדיו..." אם פעם עברת על כך מרצונך, לא ראה הכרח להציף בדרך נס ופלא. אבל חברך, שהקפיד על כך ככל יכולתו, שמרווה מן השמים כשלא יכול היה להישמר מעצמו. ככתוב: רגלי חסידיו ישמור!" כמה לקח צפון בכך עבורנו: השומר אורחותיו - נעזר ממרום!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו

בהם ונטמאתם בהם" (יא, מג).

חז"ל דרשו בגמרא מסכת יומא (דף לט) כי המלה: "ונטמאתם" היא מלשון טמטום. כל האוכל מאכלים שאינם כשרים, לבו ונפשו ניטמטמים ונאטמים, עד שאינו מרגיש כלל כל רגש יהודי.

משל למה הדבר דומה - אמר רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים" - לסוחר, בעל חנות לבשמים יקרים ועדינים. והנה, פעם אחת, נכנס הסוחר לחנות של בורסקי (מובד עורות). ריח רע שרר בבית המלאכה, וסוחר הבשמים, שלא היה רגיל לריחות כגון אלה, מיהר לצאת מן החנות. כעבור זמן, ירד הסוחר מנכסיו, ונאלץ למכור את חנות הבשמים. חפש הסוחר מקור לפרנסתו, ובליט ברירה החל לעבוד בחנות בורסקי...

בתחילה, קשה היה לו הדבר מאד, ריח העורות גרם לו לבחילה ולסחרחורת, אולם אט אט התרגל לריח, עד שלא הרגיש בו כלל.

כן הדבר - סיים ה"חפץ חיים" - גם במאכלים אסורים. נפשו של האדם שעדינה היא וחצובה ממקום עליו, אינה רגילה במאכלים אסורים.

אולם, מי שאוכל, מתרגל אט אט לדבר, עד שלבו ונפשו נאטמים כליל. משום כך מצווה התורה: "אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם" - אל תאכלו כל מאכל אסור ואפילו ספק אסור! כי עלולים להתרגל...

"ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם וגו' והתקדשתם והייתם

קדשים" (יא, מג-מז).

בגמרא מסכת יומא (דף לט) דרשו חז"ל: "ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם", אדם מטמא עצמו מעט - מטמאין אותו הרבה. מלמטה - מטמאין אותו מלמעלה. בעולם הזה - מטמאין אותו בעולם הבא.

את דברי חז"ל הללו ביאר רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים": בכך שעל ידי עבירות שהאדם עובר נבראים מלאכים רעים הנקראים "משחיתים", ולעתיד לבוא כאשר יעמוד בפני בית דין של מעלה ורצונו יהיה בודאי שיכניסוהו לגן עדן - יפגעו בו המשחיתים הללו וילבישוהו מלבושים מאוסים שנבראו מעונותיו.

מי יוכל לשער את גודל הביזיון והכלימה שיהיה לו על ידי לבוש הזה?... למה הדבר דומה? לחתן שמוליכין אותו השושבינים לחופה, ובתוך כך באו חבורת ריקים ופוחזים והשליכו עליהם רפש וטיט וכל דבר מאוס, עד שהחתן התלכלך מכך רגלו ועד ראשו...

הי, ריקים ופוחזים! - צעקו עליהם השושבינים - למה תעשו ככה? האינכם רואים שחתן הולך כאן? ומהיכן השגתם כל כך הרבה רפש וטיט? מהיכן השגתו? - צחקו הפוחזים - הן החתן היה אחד מאתנו והוא זה אשר הכין את הרפש כדי להשליכו על עוברים ושבים... כמה מתבייש אותו חתן במעשהו...

כן הדבר הזה ממש - סיים ה"חפץ חיים" - האדם בעצמו על ידי עונותיו בורא לבוש מאוס וטמא, ובעל כרחו מתלבש בו, ולא יוכל לפטור עצמו מזה אחרי שהוא הכינו בעצמו...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"והתקדשתם והייתם קדשים" (יא, מז)

הגמרא (פסחים קד ע"א) אומרת, שרבי מנחם בר סימאי נקרא "בנם של קדושים", והסיבה שנקרא בשם זה: "דלא איסתכל בצורתא דזווא".

רבי מנחם לא הסתכל בצורת מטבע לא משום שלא היה "סוחר" ולא התעסק במשא ומתן, אלא משום שעל המטבעות היו צורות של צלמים. ואף על פי שמצד הדין אין איסור להשתמש בהן, משום שאינן הצלם עצמו ואינן עבודה זרה, מכל מקום רבי מנחם בר סימאי היה קדוש וטהור, והחמיר על עצמו אפילו לא להסתכל על המטבעות האלו.

וזהו שאמרה תורה בפרשת קדושים (יט, ז): "אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֶל־הֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם", ופירש רש"י: "תחילתם אליילים הם, ואם אתה פונה אחריהם - סופך לעשותן אלהות".

ובאמת חז"ל אומרים, שביום שרבי מנחם בר סימאי נפטר - ה' עשה נס, וכל המטבעות שהיתה עליהם צורה נמסו, כמו שעווה הנמסה בשמש. קדושתו של רבי מנחם בר סימאי התגלתה לעין כל, וגם הגויים שהביטו בפליאה על מטבעותיהם שנמסו, הכירו והודו שאין עוד מלבדו.

הגרא"ל שטיינמן זצ"ל סיפר, שפעם אחת ה"חפץ חיים" זצ"ל נסע בעגלה דרך ארוכה ומתישה מאד. מדי פעם ראשו היה נשטט כלפי מטה, והוא נרדם. והנה הגיעו למקום שהגויים הציבו בכל הצמותים את העבודה זרה שלהם. המלווה של ה"חפץ חיים" חשש שיקרה מקרה שבדיוק כשיגיעו לצומת החפץ חיים ישמוט את ראשו, ויהיה נראה חלילה שהוא משתחוה לצלם. הוא רצה לכסות את ראשו בשמיכה כדי שלא יראו אותו. אך ראה זה פלא: בכל פעם שהגיעו לצומת החפץ חיים היה עם הראש למעלה! גם אם ראשו היה שמוט למטה - מתוך שינה - לפני שהגיעו לצומת הוא הרים את ראשו למעלה!

סיפר לי אדם שעמד להוציא לאור ספר בבית דפוס בירושלים. עבד שם יהודי רוסי, שלא ידע בין ימינו לשמאלו באידישקייט, והוא ענד רחמנא ליצלן שרשרת של שתי וערב. כמה שניסה לדבר אתו - לא עזר כלום. יום אחד, כשהגיע לדפוס, ראה את העובד בלי השרשרת. הוא התעניין מה קרה? והלה סיפר: במקצועי אני גם טכנאי מדפסות. לפני כמה ימים הוזמנתי לתקן את המדפסת בביתו של הרב עובדיה יוסף. כשנכנסתי אמרתי לעצמי: לא יפה שהשרשרת תהיה מול פניו הקדושות של הרב, וסובבתי אותה לאחוריי. הרב ישב ולמד, ואמרו לי לא לגשת לטפל במדפסת עד שהרב יסיים, כדי שהרעש, בזמן התיקון, לא יפריע לו ללמוד. המתנתי עד שהרב סיים, וקם לתפילת מנחה. מיד כשהתרומם, הסתכל עלי ישר בפרצוף, ואמר לי: "ליהודי אסור ללכת עם מה שאתה הולך!"

"ואני מדגיש", סיפר אותו אדם: "הרב לא ראה אותי לפני שנכנסתי, וגם לא ראה אותי בזמן שהמתנתי. מיד כשקם מלימודו ניגש אלי ואמר לי את הדברים! ממש בגדר דברי נבואה שנזרקו בפיו! הרב, לגודל קדושתו, הרגיש את הטומאה של הצלם שהייתה עלי. כמובן שמיד זרקתי את השרשרת".

רבי מנחם בר סימאי לא רצה להסתכל על צורת צלם, כי כל הסתכלות פוגעת ופוגמת בקדושה, והתורה אמרה: "קדושים תהיו".

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א
מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

אופי (א)

אנו מתחילים סדרה חדשה, סדרה מעניינת בעזרת ה',

שתתמקד בהכרת אופיים של ילדינו. נכיר את הסגנונות השונים, את הרגישויות של כל אחד. ננסה בס"ד גם לתת כלים כדי לחיות איתם בצורה הטובה ביותר.

יש המון סוגי אופי, אבל לפני שנתחיל לנתח וללמוד את הסגנונות והשונות של כל אחד, חשוב שנלמד לחיות עם כל אחד. נזכור שכולם אהובים, כולם ברורים, כל אחד והשליחות שלו, התפקיד המיוחד והספציפי המחכה רק בעבורו.

שמעתי אמרה חכמה מיהודי מבוגר, יהודי שראה עולם, יהודי שחלק נכבד מהחיים מאחוריו: "ילדים הם כמו אצבעות... כולם יוצאים מאותה יד, אבל כל אחד שונה לחלוטין - האחד גבוה וצר, השני שמן וגוף, השלישי בינוני, הרביעי דומה ממש לשלישי ואינו פועל כמעט בלעדיו", וכן הלאה.

כל הורה יודע, שכמו שהוא לא בחר את מסלול חייו, את מראהו, את פרנסתו, אלא

כל החיים מנוהלים בדיוק לפי התוכנית שהכתיבה ההשגחה העליונה, כך אף אחד אינו בוחר את ילדיו. כל אחד מקבל את מספר הילדים הקצוב מלמעלה, כל אחד מהם בכישורים ובמראה, ביכולות ובמגבלות שהוגדרו והוקצבו לו...

לו הייתה לנו אפשרות, היינו אולי מתכננים אותם אחרת; את האחד שיהיה רגוע יותר, את השני שיהיה מופנם פחות, לשלישי אולי היינו מוסיפים קצת כישורים. אבל המציאות היא שהבורא יתברך שמו הוא זה שקובע בחוכמתו הגדולה הכול... מי יהיו הילדים, באיזה בית יגדלו, מה יהיו מעלותיהם ומגרעותיהם. ואנו כהורים צריכים לגדל כל אחד לפי מה שהוא... זה לא קל; לפעמים קשה לנו מול התנהגות של ילד, לפעמים אנו מתוסכלים מהידע שלו במבחן. קשה לנו לראות בילדינו מידה מגונה כאנוכיות וקנאות, כואב לנו לראות בבית הכנסת כי הילד אינו פותח את הפה. היינו רוצים כל כך שכל הילדים יהיו כמו... הילד המתוק, החמוד והמתחשב שרק מסב לנו נחת. היינו רוצים שכל הבנות יהיו כ... שעוזרת בשמחה ובטוב לב שופע... שאלת השאלות היא: איך מצליחים ליהנות מכל ילד?... למרות הקשיים שאנו עוברים איתו... למרות התסכולים והאכזבות!?!...